

Bymiljøet i Bergen kan forbedres dersom vi våger å se til kunsten for svar, skriver Marianne Skjulhaug.

Svennestykket Bogota

«BOGOTA CHANGE»: De to usedvanlige borgermestrene som var ansvarlige for endringene i Bogota, Antanas Mockus og Enrique Peñalosa, stilte til debatt i Bergen under BIFF. ARKIVFOTO: INA INGLINGSTAD

BYUTVIKLING:

I 2006 ble verden introdusert for Bogotas utrolige snuoperasjon gjennom arkitekturbiennalen i Venezia og studiene «The Endless City» fra London school of economics, ledet av arkitekten Richard Burdett.

I 2009 kom filmen «Bogota change» og i 2010 kom filmen til Bergen og BIFF. Ikke bare filmen, men også de to usedvanlige borgermestrene ansvarlige for endringene; Antanas Mockus og Enrique Peñalosa. Begge stilte til debatt i Bergen.

BYEN BOGOTA i Colombia var på tidlig nittital nedkjørt av kriminalitet, korrupsjon, fattigdom og mangel på infrastruktur. Byen hadde stempel som den verste og farligste i verden. I dette vanskelige landskapet greide den tidligere rektoren fra universitetet å komme til politisk makt med relativt kontroversielle metoder. Han satte i gang et omfattende arbeid der «citizenship» sto sentralt. Målet var en endring i hver enkelt innbyggers mentalitet og holdning til det å leve i Bogota. Et av grepene var å avskjedige det korrupte trafikkipolitiet, som erstatning ble pantomimeartister ansatt for å dirigere trafikken. En bieffekt var at 400 politifolk søkte om å få etterutdanne seg innenfor pantomime.

HVORFOR er dette interessant? Verden står overfor en enorm byvekst. Hver dag bygges det sammenlagt en by på størrelse med Bergen rundt om på kloden. Norske byer er vidunderlig små sammenlignet med et stort antall byer. Norske urbane evner, hvis vi kan si det slik,

har likevel behov for utvikling. Enrique Peñalosa overtok etter Antanas Mockus sin fireårsperiode. Han videreførte politikken for byendring. For å skaffe seg et økonomisk handlingsrom nedprioriterte Peñalosa veitbygging. Til tross for klare råd fra konsulenter om nødvendigheten av å bygge ut et tjenlig veinett, holdt borgermesteren fast kurs i annen retning. Offentlige byrom, parker, lokale biblioteker og et omfattende gang- og sykkelveinett, sammen med et effektivt kollektivsystem ble prioritert. Bilens arealbeslag ble gradvis redusert. «I Bogota var det enormt vanskelig å fjerne parkeringsplasser. Bilen representerer skillet mellom fattig og rik, men her i Norge, med en velutdannet og ressurssterk befolkning, kan dere ikke ha samme problem?» spør Enrique Peñalosa ut i det bergenske kinomørke.

Det politiske motet krevde sitt, populariteten hos befolkningen nådde et lavmål. Prisen for Peñalosa som politiker var kritisk høy, men verdien av det politiske motet er udiskutabel. I dag er Bogota en by som fungerer, den nye demokratiske profilen vekker oppsikt og er attraktiv. Byen er et turistmål og internasjonale investorer er aktive i byens utvikling.

Byutvikling er ikke tilpasset valgperioder og krever en ny form for politisk tenkning som strekker seg annerledes i tid og rom.

ER BERGENS MOT stort nok til å gjøre nødvendige, holdbare endringer? Byen bygger ut et bybanenett som peker i riktig retning, samtidig fullføres veikont-

torets drøm fra åttitallet om et tjenlig veinett. Utbygging av 96 parkeringsplasser i Bergen sentrum blir dessverre en sak i et ellers miljøvennlig bygg for Jonsvollskvartalet. Er privatbilen fortsatt fremtiden i Bergen? En politiadvo- kat foreslår å hogge ned trær og flombelyse kriminell aktivitet i Nygårdsparken for å fordrive det lys-skye. Når skal vi ta et oppgjør med hva folkene i Nygårdsparken faktisk sliter med?

Antanas Mockus sier; «ofte måtte jeg spørre meg hva ville en kunstner ha gjort i denne situasjonen?» Hans strategier for endring er farget av kunsten. Han viser at kunstens evne til å se utover det rasjonelle og det normerte kan bringe oss til nye erkennelser og holdninger.

ER BERGENS MOT STORT NOK TIL Å GJØRE NØDVENDIGE, HOLDBARE ENDRINGER?

VIJEN til eksperiment er større i et samfunn som er under press. I Bogota kunne byens elendige situasjon åpne for kunsten til å spille en viktig rolle i byutvikling. I Reykjavik har finans-krisens voldsomme konsekvenser åpnet for et uvanlig byråd ledet av en komiker uten tidligere politiske erfaringer. Kan ubehaget i den tidvis elendige luftkvaliteten i Bergen og livet i Nygårdsparken bevege oss til større vågemot og utprøving for et bedre og demokratisk bymiljø?

KULTURDEBATT

Bergen kino er unik

HØYRES GEIR KALAND skriver 28.11.2010 at han «ikke har registrert en eneste protest fra den jevne kinogjenger eller byens befolkning generelt» mot salg av aksjer i Bergen Kino AS til private. Her skal han få en fra en slik:

JEG HAR PRØVD å følge godt med i diskusjonen, og registrerer at det som er viktigst for meg – nå som jeg er honnør og går for halv pris – antakelig vil forandre seg til det dårligere hvis en kommersiell aktør blir trukket inn.

JEG ER INGEN elsker av de store slatte bestselgerne. Jeg ønsker å se gode filmer, annerledes, primært fra andre steder enn Hollywood – ofte på tider da ikke «alle» går på kino. Bergen kino er unik i det henseendet. Verken Trondheim eller Oslo har noe særlig tilbud av gode filmer på dagtid. Disse forestillingene er det ofte svært få som overværrer – men jeg kan garantere deg at det er spesielt interesserte folk. Dette er verdifullt for oss. Dette er det første som vil ryke om vi får inn en kommersiell medspiller. Selv Kaland må vel innrømme det. I den sammenhengen er det også viktig at alle filmer i Bergen i dag får minst to ukers spilletid – uansett antall tilskuere. Dette vil også ryke – garantert.

FOR MEG er dette de to viktigste grunnene til at jeg ikke vil trekke inn kommersielle aktører – for ingen er jo interessert hvis ikke kinoen skal gå med overskudd! At jeg misliker hele den kommersialiseringsutviklingen som følger med kinodrift i våre dager, er en annen sak. Det er ikke så farlig når man kan se verdifulle filmer uten å bli oversvømt med popcorn og uro i kinosalen. Jeg vil ganske sikkert redusere min kinogang hvis den alltid må legges til godt besøkte forestillinger på kveldstid.

VI TELLER kanskje ikke så mye når det gjelder inntekt, men Bergen ville bli et godt kulturtilbud fattigere hvis publikum mistet tilbudet på dagtid på hverdagene.

ELISABETH REEHORST,
honnør

MARIANNE SKJULHAUG,

rektor ved Bergen Arkitekt Skole

MIDT I KULTUREN

I Melodi Grand Prix opplevde jeg hvordan det var å jobbe med profesjonelle folk og bli behandlet med respekt

LENE ALEXANDRA ØIEN, VG

Jeg er veldig letrørt når det gjelder julesanger

OLE PAULS, BA

I Danmark opplevde det som at fansen er litt mer til stede, er litt mer fokuserte, viser litt mer respekt

JANOVE OTTESEN I KAIZERS ORCHESTRA, POLITIKEN

Det er historisk, og vanvittig morsomt

PRODUSENTDUEN STARGATE OM Å TOPPE BILLBOARDLISTEN FOR 6. GANG, NÅ MED RIHANNA, ADRESSEAVISEN